

KONINKRIJK.

LES 03

1	GEBED
----------	--------------

Bid om Gods leiding door Zijn Geest, voor bewustwording van Zijn aanwezigheid en voor het luisteren naar Zijn stem. Wijd deze groep en les toe aan de Heere.

2	UITWISSELEN (20 minuten) [STILLE TIJDEN] EXODUS 1 – 4
----------	---

Deel (of lees) om de beurt in het kort wat je in een van je stille tijden uit de toegewezen Bijbelgedeelten geleerd hebt (Exodus 1 - 4). Luister naar de persoon die deelt, neem hem serieus en accepteer hem. Ga niet verder in op wat hij deelt. Maak aantekeningen.

3	MEMORISATIE (5 minuten) [HET KONINKRIJK VAN GOD] (3) MATTEÛS 24:14
----------	--

Repeteer twee aan twee

(3) Verkondig het evangelie van het Koninkrijk. Matteüs 24:14. En dit Evangelie van het Koninkrijk zal in heel de wereld gepredikt worden tot een getuigenis voor alle volken; en dan zal het einde komen.

4	ONDERRICHT (85 minuten) [DE GELIJKENISSEN VAN JEZUS] DE ZAAIER
----------	--

“De gelijkenis van de zaaier” in Matteüs 13:3-23 is een gelijkenis over **HET WOORD VAN GOD IN GODS KONINKRIJK.**

“Een gelijkenis” is een aards verhaal met een hemelse betekenis. Het is een levensecht verhaal of een illustratie ontworpen om een geestelijke waarheid te leren. Jezus maakte gebruik van gewone dingen en alledaagse gebeurtenissen om licht te werpen op de geheimenissen van het Koninkrijk van God en om mensen te confronteren met de werkelijkheden van hun situatie en de noodzaak van hun verandering.

Wij bestuderen deze gelijkenis met behulp van de zes richtlijnen voor de uitleg van gelijkenissen (Zie Handleiding 9, supplement 1).

Lees Matteüs 13:1-23, Markus 4:1-20 en Lukas 8:1-15.

1. Begrijp het natuurlijke verhaal van de gelijkenis.

Introductie. De gelijkenis wordt met figuurlijke woorden verteld en de geestelijke betekenis van de gelijkenis wordt hierop gebaseerd. Daarom bestuderen wij eerst de woorden en de culturele en historische feiten van de achtergrond van het verhaal.

Bespreek. Wat zijn de levensechte elementen van het verhaal?

Aantekeningen.

Zaaien. Boeren zaaiden tarwe en gerst met de hand.

De weg. Omdat het zaad met de hand gezaaid werd, was het onvermijdelijk dat een deel van het zaad op de weg viel waarop de zaaier door het land liep te zaaien. Het voetpad was niet omgeploegd of hard geworden door de vele voeten die daarlangs liepen, zodat het zaad er bovenop bleef liggen.

De vogels. Vogels komen graag op pas gezaaide landerijen kijken, want er was voedsel voor hen om op te eten. Matteüs gebruikt een woord dat betekent dat de vogels het zaad opschroten.

De steenachtige grond. Een deel van het zaad viel op steenachtige grond. In Palestina en omliggende landen bestaan grote delen van de landbouwgrond uit een dun laagje vruchtbare grond bovenop een kalklaag. Zo kunnen de planten die hier opschieten geen diepe wortels maken en worden ze door de schroeiende zon gauw doodgebrand.

Dorens. Een deel van het zaad viel tussen de dorens. Dorens en onkruid groeien meestal sneller dan tarwe. Ze beroven de tarweplanten van water en zonlicht zodat de tarwe uiteindelijk verstikt.

Goede aarde. Een deel van het zaad viel op de goede aarde. “De goede aarde” is niet zo *hard* als een weg, niet zo *ondiep* (*oppervlakkig*) als de steenachtige grond en niet zo *vervuild* als de grond met dorens en onkruid. De goede aarde is vruchtbaar en produceert ook veel vrucht.

Honderd-, zestig- en dertigvoudig. Verschillende soorten goede aarde produceren verschillende hoeveelheden vruchten. In de meeste plaatsen in de wereld is de oogst niet gelijkmatig en produceert zelfs hetzelfde lapje grond verschillende hoeveelheden vruchten.

2. Bestudeer het verband en bepaal de elementen van de gelijkenis.

Introductie. Het verband van het “verhaal” van de gelijkenis kan bestaan uit “de achtergrond” en “de uitleg of toepassing” van de gelijkenis. De achtergrond van de gelijkenis verwijst naar *de aanleiding* om het verhaal te vertellen, of beschrijft *de omstandigheden* toen het verhaal verteld werd. De aanleiding wordt gewoonlijk *vóór het verhaal* gevonden en de uitleg of toepassing wordt gewoonlijk *ná het verhaal* gevonden.

Ontdek en bespreek. Wat is de aanleiding, het verhaal en de uitleg of toepassing van deze gelijkenis?

Aantekeningen.

(1) De aanleiding van de gelijkenis staat in Matteüs 13:1-2,10-17.

Een boot. Jezus gaf onderricht in verschillende situaties: in een synagoge (Markus 1:29), in de tempel (Johannes 18:20), op een berg (Matteüs 5:1), in een huis (Markus 2:1), bij de zee (Markus 4:1), in de woestijn (Markus 8:1) en op een begraafplaats (Johannes 11:38). Jezus vertelde deze gelijkenis terwijl Hij in een boot zat (Matteüs 13:2).

Gelijkenissen. Jezus gebruikte verschillende stijlen van figuurlijke taal in zijn onderricht, bijvoorbeeld: spreuken, vergelijkingen en metaforen. In Matteüs 13 vertelt Hij zeven (of acht: Matteüs 13:52-53) gelijkenissen!

Tegen deze tijd waren er al onder Zijn volgelingen mensen die in Hem geloofden, Hem begrepen en Zijn onderricht aannamen. Maar er waren ook anderen die Hem tegenspraken, weerstonden, hun harten verhardden tegen zijn onderricht en steeds weer Zijn onderricht verwierpen. “Een gelijkenis” is een aards verhaal met een hemelse betekenis. Om een gelijkenis te begrijpen, moet je niet alleen het aardse verhaal begrijpen, maar ook de hemelse betekenis! Mensen die open stonden voor Jezus, begrepen Zijn onderricht, maar mensen die zich tegen Hem verhardden, konden Zijn gelijkenissen niet begrijpen. Dus, door gelijkenissen te vertellen, *openbaarde Jezus Christus de waarheid nog verder* aan mensen die Hem en Zijn onderricht aannamen, maar *verborg de waarheid nog dieper* voor mensen die Hem en Zijn onderricht verwierpen.

Het Koninkrijk van God. Het Koninkrijk van God is het koningschap of soevereine heerschappij van God over allen en alles, van eeuwigheid tot eeuwigheid (Psalm 24:1; 145:13). In bijzonder is het Koninkrijk van God het koningschap of soevereine heerschappij van God door Jezus Christus (Matteüs 28:18). Het Koninkrijk van God is gebaseerd op het volbrachte verlossingswerk van Jezus Christus (Handelingen 2:36) en de toepassing daarvan in gelovigen door de Heilige Geest (Romeinen 14:17). Het Koninkrijk wordt erkend in de harten van gelovigen (Lukas 17:20-21) en is werkzaam in hun levens. Het Koninkrijk van God is zichtbaar waarneembaar op vier terreinen: in de verlossing van gelovigen van het begin tot het einde (Markus 10:25-26), in de vestiging van gelovigen in de Christelijke Kerk/Gemeente op de aarde (Matteüs 16:18-19), in de goede werken (invloed) van gelovigen op elk terrein van de maatschappij (Matteüs 25:34-40) en uiteindelijk in een verlost universum of de nieuwe hemel en de nieuwe aarde bij de wederkomst van Christus (1 Korintiërs 15:24-26).

De geheimenissen van het Koninkrijk kennen. Het woord “geheimenis” (of mysterie) (Matteüs 13:10-11; Romeinen 16:25-26; Efeziërs 3:2-12; Kolossenzen 2:2-3) betekent iets dat niet iedereen weet of kan weten. Tenzij een geheimenis geopenbaard wordt, blijft het verborgen (onbekend). Jezus Christus openbaart de geheimenissen van het Koninkrijk van God aan Zijn eigen volk (de christenen) en daarom kennen zij deze geheimenissen en begrijpen ze ook. “De geheimenissen van het Koninkrijk van God” zijn de boodschappen die God bij de eerste komst van Jezus Christus aan mensen heeft geopenbaard, in het bijzonder door middel van de verkondiging van de gelijkenissen over het Koninkrijk van God. Deze geheimenissen openbaren wie God is, wat Gods plan is en hoe God wil dat Zijn volk onder Zijn heerschappij leeft. De centrale boodschap is dat Jezus Christus voor de zonden van mensen gestorven is, zodat iedereen die in Jezus Christus gelooft, niet verloren gaat, maar het eeuwig leven heeft.

Waarom worden de geheimenissen van het Koninkrijk alleen aan de discipelen en niet aan anderen gegeven?

Is dit niet erg onbillijk? Jezus Christus openbaart de geheimenissen van het Koninkrijk van God (dat wil zeggen, de boodschap van het Nieuwe Testament) niet aan ieder mens! Niet alleen de inhoud van de boodschap, maar ook de toestand en houding van het hart van de mens is belangrijk! Hoewel vele mensen het evangelie en de boodschap van het Nieuwe Testament horen, willen zij het niet geloven en willen zij zich niet tot de God van de Bijbel bekeren. De reden is dat zij hun harten verhard hebben tegen God en Zijn Woord! Er zijn mensen die hun harten al zo lang hebben verhard, dat zij niet meer instaat zijn om het Woord van God te begrijpen en zich vervolgens te bekeren en behouden te worden (Hebreeëen 6:4-8; 10:26-31)!

Jezus Christus haalt de woorden in Matteüs 13:13-15 vanuit het Oude Testament (Jesaja 6:9-10) aan. In Jesaja 1:2-4 zegt God dat de kinderen van Israël rebelleerden tegen God. Zij kenden de God van de Bijbel niet meer en gehoorzaamden Zijn woorden niet. Zij waren kwaaddoeners geworden, corrupt en hadden hun God de rug toegekeerd.

Daarom volgde Gods oordeel in Jesaja 6:10, “Maak het hart van dit volk vet, en stop hun oren toe, en sluit hun ogen; anders zullen zij met hun ogen zien, en met hun oren horen, en met hun hart begrijpen en zich bekeren, en zal Hij hen genezen.” Deze woorden zijn *woorden van oordeel!* Door hun eigen keuze hadden de Israëlieten hun harten tegen de God van de Bijbel verhard. Gedurende de oudtestamentische periode bij de uittocht uit Egypte hadden zij vele wonderen van God gezien. Ook de Israëlieten (Joden) uit de nieuwtestamentische periode hadden vele wondertekens van Jezus Christus met hun eigen ogen gezien. En toch hebben zij niet in God geloofd!

Daarom liet God toe dat zij werden wat zij kozen te zijn. Zij wilden niet zien en dus sloot God hun ogen nog meer dicht. Zij wilden Gods woorden (in de Tien Geboden en door de profeten gesproken) niet horen en dus stopte God hun oren nog meer toe. God strafte hen door hen te laten zijn wat zij wilden zijn. Wat zij zaaiden, hebben zij ook geoogst (Galaten 6:7-8)! Zij hadden hun harten verhard tegen God en daarom heeft God hun harten zo hard gemaakt dat zij zich niet meer tot God konden bekeren! Dit is een vreselijk oordeel! Daarom waarschuwt God ook zo duidelijk in de Bijbel: “Heden, als u Zijn stem hoort, verhardt uw hart niet, zoals in de verbittering (dat wil zeggen, de rebellie tegen God)” (Hebreeën 3:15). Gods genade en geduld hebben goddelijke grenzen. Een mens kan zijn hart zo tegen God verharderen dat hij een punt van geen mogelijke terugkeer bereikt. Het doel van deze waarschuwing is dat mensen hun bekering en geloof niet tot later uitstellen! Ieder mens die zich oprecht bekeert en gelooft, hoeft nooit te vrezen dat zijn hart verhard zal worden.

Waarom oordeelt Jezus Christus mensen in het Nieuwe Testament evenals God in het Oude Testament? Nog voordat Jezus deze gelijkenis vertelde, hadden de Farizeeën ook de wondertekens van Jezus Christus gezien, maar toch geweigerd in Hem te geloven. Zij hebben het evangelie gehoord, maar geweigerd zich van hun zonden weg te keren tot God. In plaats daarvan gingen zij Jezus Christus bekritisieren en beschuldigen. Zij beraamden plannen om Hem te doden en zij beschouwden Zijn werk als dat van de satan. Deze Farizeeën hadden een verkeerde houding in hun hart tegenover Jezus Christus. Zij verharderen hun harten telkens weer tegen Jezus. En daarom viel het oordeel van God in het Oude Testament ook op hen in het Nieuwe Testament! Hetzelfde oordeel viel op hen. Zij hadden hun harten steeds tegen God verhard en nu maakte God hun hart zo hard dat zij niet meer konden begrijpen en zich niet meer konden bekeren tot God! Zij konden niet meer gered (verlost, behouden) worden (Matteüs 11:19,20; 12:2,10,14,24,31,39)! Zij hadden de limiet van Gods genade en geduld overschreden (zie Genesis 6:3)!

Zal Jezus Christus ons (christenen) vandaag ook zo oordelen? Ja. Daarom vertelt Jezus Christus ook de gelijkenis van de zaaier. Ieder mens is verantwoordelijk hoe hij reageert op Gods Woord. Als zijn houding is als die van de Farizeeën en hij heeft steeds kritiek op Jezus Christus of hij weigert te geloven, dan wordt zijn hart uiteindelijk ook verhard. Dan zal hij Gods geheimenissen niet meer kunnen begrijpen en ook niet Gods Koninkrijk kunnen binnengaan!

Maar als iemand oprecht Gods woorden wil horen en begrijpen, dan hoeft hij nooit bang te zijn dat God zijn hart zal verharderen! Elk goed en schoon hart zal op Gods Woord reageren, zal groeien en zal vrucht dragen! Ieder mens die Jezus Christus volgt, zal de geheimenissen van Gods Koninkrijk kennen (dat wil zeggen, de boodschap van God in de Bijbel begrijpen)! Ieder mens die zijn hart aan Jezus Christus heeft gegeven, blijft reageren op Gods Woord, zal Gods Woord begrijpen, zal groeien en zal vrucht dragen (Spreuken 1:22-33; 4:23; 23:26; Matteüs 7:24-27). Maar ieder mens die zijn hart tegen God en Zijn Woord verhardt, zal uiteindelijk zo verhard zijn dat hij het Woord van God niet meer kan horen of begrijpen.

(2) Het verhaal van de gelijkenis staat in Matteüs 13:3-9.

(3) De uitleg of toepassing van de gelijkenis staat in Matteüs 13:18-23. Zie punt 6.

3. Bepaal welke bijzonderheden in de gelijkenis relevant zijn.

Introductie. Jezus heeft niet bedoeld dat elke bijzonderheid in een gelijkenis noodzakelijk een geestelijke betekenis moet hebben! Gelijkenissen zijn geen allegorieën. De relevante bijzonderheden in het verhaal van een gelijkenis versterken het centrale punt, het hoofdthema of de les van de gelijkenis. Daarom moeten wij niet aan elke bijzonderheid van het verhaal van een gelijkenis een geestelijke betekenis toeschrijven!

Ontdek en bespreek. Welke bijzonderheden in het verhaal van deze gelijkenis zijn echt relevant?

Aantekeningen.

Is Matteüs 13:3-23 een historische gebeurtenis, een allegorie of een gelijkenis? Je antwoord is heel belangrijk om de relevante bijzonderheden te onderkennen. Matteüs 13:3-23 beschrijft geen historische gebeurtenis. Is het dan een allegorie of een gelijkenis?

“Een allegorie” is een uitgebreid vergelijking, waarin verschillende elementen in de allegorie verschillende waarheden vertegenwoordigen (bijvoorbeeld Johannes 10:1-16; Johannes 15:1-17). “Een gelijkenis” is een verhaal die echt in het dagelijks leven kan plaatsvinden, maar een allegorie hoeft dat niet te zijn. Hoewel beiden een hoofdthema hebben, leert een gelijkenis maar één belangrijke les, terwijl een allegorie meerdere verwante of zelfs verschillende waarheden kan leren.

In Matteüs 13:3-23 lijkt het alsof het verhaal eerder een allegorie dan een gelijkenis is, omdat in de uitleg van Christus elk van de vier grondsoorten wel een geestelijke les bevat. “Het zaad” vertegenwoordigt de boodschap van de Bijbel. “De vogels” vertegenwoordigen de duivel. “De harde weg” vertegenwoordigt een verhard hart, enz.

Niettemin is Matteüs 13:3-23 een gelijkenis, omdat de uitleg één duidelijke thema aangeeft. De thema is: “*Het resultaat of de vrucht in je leven is afhankelijk van je reactie op Gods Woord. En je reactie op Gods Woord is afhankelijk van de toestand en houding van je hart.*” Jezus ontwierp doelbewust verschillende bijzonderheden in het verhaal van de gelijkenis (de vier soorten grond) ten einde één belangrijke boodschap te benadrukken (namelijk, slechts één soort grond is goed). Jezus bedacht de gelijkenis en alleen Hij heeft de wijsheid en het recht om verschillende bijzonderheden toe te voegen ten einde Zijn verhaal een specifieke betekenis te geven. Maar dit feit geeft christenen nog niet het recht om aan elke bijzonderheid in de verhalen van andere gelijkenissen specifieke betekenissen te geven. Jezus doet dat ook niet. Wanneer men een geestelijke betekenis zoekt in elk woord in een gelijkenis, dan is men bezig te “allegoriseren”.

Allegoriseren. Hoewel Thomas van Aquino (1227-1274) waardevolle dingen geschreven heeft, heeft hij deze gelijkenis een betekenis gegeven die niet uit het verband afgeleid kan worden en dus verworpen moet worden: Hij zegt: “De gelijkenis is een beeld van een drievoudige vervolmaking van het geestelijk leven: *Dertig* vertegenwoordigt de gemiddelde geestelijke verworvenheid. *Zestig* vertegenwoordigt een grotere geestelijke verworvenheid. En *honderd* vertegenwoordigt christenen die zo ver gevorderd zijn in hun geestelijke vooruitgang dat zij een voorproefje krijgen van de ultieme verlossing.” Deze schrijver maakt van de gelijkenis een allegorie. Zijn uitleg moet verworpen worden.

Het zaad. Het zaad vertegenwoordigt *het Woord van God* (Lukas 8:11; Markus 4:14) of *de boodschap van het Koninkrijk van God* (Matteüs 13:19). Volgens de uitleg van Jezus Christus is “het zaad” een essentieel en relevant detail van de gelijkenis. Het gaat niet over de zaaier van het zaad (aan wie hij het Woord moet verkondigen), maar over de ontvangers van het zaad (hoe zij zelf op het Woord reageren). Het Woord van God kan op verschillende manieren in je leven gezaaid worden: andere mensen kunnen het Woord van God aan je verkondigen. Of je kunt het Woord van God zelf in je leven zaaien door het te horen en te lezen, door te mediteren, door het uit het hoofd te leren en te bestuderen.

De grond. De grond vertegenwoordigt *het hart van een mens*, zowel een christen als een niet-christen (Matteüs 13:19). De verschillende grondsoorten vertegenwoordigen *verschillende toestanden en houdingen van het menselijke hart tegenover het Woord van God*. De toestand en houding van je hart bepaalt het effect van het Woord van God op je. De belangrijke boodschap van deze gelijkenis is dat “de toestand en houding van je hart je reactie op het Woord van God bepaalt. En je reactie op het Woord van God bepaalt het resultaat in je leven”. De reactie (respons) die je op het Woord van God geeft, bepaalt of je al dan niet vrucht draagt. En het bepaalt hoeveel vrucht je draagt! *De toestand van de grondsoort* is dus een essentiële en relevante bijzonderheid in de gelijkenis.

De zaaier. De gelijkenis van de zaaier legt niet uit wie de zaaier of de boer is. Maar in de gelijkenis van de tarwe en het onkruid in Matteüs 13:37 is Jezus Christus de Zaaier van het Woord van God. Dag na dag tijdens Zijn bediening op de aarde heeft Hij Zijn onderwijzingen gezaaid, vooral over het Koninkrijk van God.

Maar de zaaier of boer kan iedere christen zijn die het Woord van God aan anderen verkondigt of onderwijst (Matteüs 10:40). Over het algemeen is de zaaier belangrijk, maar in de uitleg van de gelijkenis van de zaaier is de zaaier niet een essentiële of relevante bijzonderheid. De uitleg maakt duidelijk dat het resultaat bepaald wordt, niet door de zaaier van het Woord van God, maar door de toestand en houding van het hart van de ontvanger van het Woord van God! Wat de ontvanger of hoorder van het Woord van God met het Woord van God doet is allesbepalend. Matteüs 13:19 zegt, “(Telkens) als iemand het Woord van het Koninkrijk *hoort* ...! Dus een mens die de Bijbel voor zichzelf leest, overdenkt of bestudeert, is op dat moment de zaaier van het Woord van God in zijn eigen hart. Hoe hij het Woord van God hoort, dat wil zeggen, hoe hij reageert op het Woord van God, is allesbepalend voor het resultaat (vrucht) in zijn leven!

Horen en begrijpen. Volgens de uitleg (Matteüs 13:18-23) is *de reactie (respons) op het Woord van God* een essentiële en relevante bijzonderheid in de gelijkenis. De drie Synoptische Evangeliën noemen zeven belangrijke zaken:

- (1) Het Woord van God (niet een of ander geestelijk boek)(Matteüs 13:19; Markus 4:13).
- (2) Horen (Matteüs 13:19,23)
- (3) Begrijpen (Matteüs 13:19,23)
- (4) Aannemen (Markus 4:16)
- (5) Een voorbereid en schoon (oprecht en goed) hart (Lukas 8:15)
- (6) Vasthouden (Lukas 8:15)
- (7) In volharding vruchten voortbrengen (Lukas 8:15), dertig-, zestig- en zelfs honderdvoudig (Markus 4:20).

4. Bepaal de belangrijke boodschap van de gelijkenis.

Introductie. De belangrijke boodschap (de centrale boodschap of het hoofdthema) van de gelijkenis wordt gevonden in de uitleg of toepassing van de gelijkenis of in het verhaal van de gelijkenis zelf. Van hoe Jezus Christus Zelf Zijn gelijkenissen uitlegde of toepaste, weten wij hoe we gelijkenissen moeten uitleggen. *Een gelijkenis heeft meestal maar één hoofdthema, één belangrijke boodschap, één centrale les*. Daarom moeten wij niet proberen een geestelijke waarheid in elke bijzonderheid van het verhaal van een gelijkenis te vinden. Dus, bepaal de belangrijke boodschap van een gelijkenis.

Bespreek. Wat is de belangrijke boodschap van deze gelijkenis?

Aantekeningen.

De gelijkenis van de zaaier in Matteüs 13:3-23 is een gelijkenis over “het Woord van God in Gods Koninkrijk”.

De belangrijke boodschap van de gelijkenis is de volgende: “De toestand en houding van je hart bepaalt je reactie op het Woord van God. En je reactie op het Woord van God bepaalt het resultaat (vrucht) in je leven”.

Dit is waar met betrekking tot alle mensen (christen en niet-christen). De toestand en houding van je hart bepaalt je reactie op het Woord van God en uiteindelijk de hoeveelheid vrucht die je in het leven draagt!

Reageren op het Woord van God is één van de fundamentele kenmerken van het Koninkrijk van God. De ware burgers van het Koninkrijk van God reageren voortdurend op het Woord van God, dat wil zeggen, op al de bevelen en onderwijzingen in de Bijbel.

De gelijkenis leert ook dat de verkondiger of leraar van het Woord van God verschillende resultaten moet verwachten, aangezien de toestanden en houdingen van de harten van mensen verschillend zijn. Een deel van zijn arbeid als verkondiger of leraar zal geen vrucht voortbrengen – niet omdat hij op de verkeerde plaats zaait (daar gaat het in deze gelijkenis niet om), maar omdat de gesteldheid, houding en reactie van de harten van zijn hoorders zo verschillend zijn! Terwijl een deel van zijn arbeid zonder resultaat blijft, zal “het Woord van God nooit leeg tot God terugkeren” (Jesaja 55:10-11)!

5. Vergelijk de gelijkenis met vergelijkbare Bijbelgedeelten.

Introductie. Sommige gelijkenissen hebben overeenkomsten met elkaar en kunnen vergeleken worden. Maar de waarheid in alle gelijkenissen hebben vergelijkbare waarheden die in andere Bijbelgedeelten geleerd worden. Probeer belangrijkste verwijzingen in de Bijbel te vinden die je helpen om de gelijkenis uit te leggen. Vergelijk altijd de uitleg van een gelijkenis met het directe en duidelijke onderricht van de Bijbel.

Matteüs 7:24-27. De nadruk in de gelijkenis van de wijze en dwaze bouwer is het Woord van God (de bevelen en onderwijzingen in de Bijbel) *doen* (in praktijk brengen, gehoorzamen). Maar de nadruk in de gelijkenis van de zaaier is op *de soort reactie* die je op het Woord van God geeft.

Matteüs 13:24-30. In de gelijkenis van het onkruid tussen de tarwe *zaait* de duivel onkruid (ongelovige mensen met hun leugens en wetteloze praktijken of struikelblokken) *tussen* de tarwe (gelovige mensen met hun waarheid en rechtvaardige praktijken). Maar in de gelijkenis van de zaaier *rukt* de boze wat in het hart van een mens gezaaid is *weg* als hij er niets aan doet, opdat hij niet zal gaan geloven en zalig (verlost) wordt (Lukas 8:12).

Markus 4:26-29. De nadruk in de gelijkenis van het zelfgroeïende zaad ligt op *de verantwoordelijkheid van God*: Hij geeft aan het Woord van God de potentiële kracht om Gods Koninkrijk te doen groeien en vrucht te doen dragen. Maar de nadruk in de gelijkenis van de zaaier ligt op *de verantwoordelijkheid van de mens*: hoe hij op het Woord van God moet reageren.

1 Korintiërs 3:6-9. Christenen die het evangelie verkondigen aan verloren mensen of die bekeerde mensen tot discipelen van Christus maken zijn *de medewerkers van God*. God is *de eigenlijke Werker*! Terwijl de medewerkers het zaad planten en de planten verzorgen, is het God Die christenen doet groeien en vrucht doet dragen!

6. Maak een samenvatting van de belangrijkste leerstellingen in deze gelijkenis.

Bespreek. Wat zijn de belangrijkste onderwijzingen of boodschappen (lessen) van deze gelijkenis? Wat leerde Jezus Christus ons te *weten*, te *geloven*, te *zijn* en te *doen*?

Aantekeningen.

(1) De belangrijke boodschap of centrale les.

De gelijkenis van de zaaier in Matteüs 13:3-23 is een gelijkenis over “het Woord van God in Gods Koninkrijk”.

De belangrijke boodschap of centrale les is de volgende: “*De toestand en houding van je hart bepaalt je reactie op het Woord van God. En je reactie op het Woord van God bepaalt het resultaat (vrucht) in je leven*”.

Of: “*Het resultaat (vrucht) in je leven is afhankelijk van je reactie op het Woord van God. En je reactie op het Woord van God is afhankelijk van de toestand en houding van je hart.*”

De vier mogelijke toestanden van het hart van elk christen of niet-christen bepaalt op elk gegeven dag één van de vier mogelijke reacties op het Woord van God op die dag.

(2) “Hij bij wie (het zaad) langs de weg gezaaid is” (vers 19).

Hij is de mens die in zijn reactie op het Woord van God lijkt op het effect van een stuk verharde weg op het zaad. Het zaad blijft er bovenop liggen totdat het door de vogels weggepikt wordt.

Dit is het beeld van een ongevoelig en verhard hart dat niet reageert op het Woord van God. Dit deel van de gelijkenis gaat over houding en reactie. Deze mens denkt dat het Woord van God (de Bijbel) niets van belang voor hem heeft en

daarom wordt hij onverschillig. Omdat hij geen moeite doet om het Woord van God te horen of de boodschap te begrijpen (Jesaja 6:9-10) wordt zijn hart stomp. Omdat hij het horen van het Woord van God als ongelegen (Handelingen 24:25) beschouwt, wordt hij steeds meer nonchalant. Omdat hij voortdurend het Woord van God bekritiseert en door zijn eigen meningen vervangt (Romeinen 11:7-10; Hebrëëën 3:7-8), wordt zijn hart steeds meer verhard. Omdat hij bij herhaling de boodschapper (verkondiger, leraar) verwerpt, omdat hij niet houdt van wat hij hoort (Johannes 8:37), wordt zijn hart steeds meer vijandig. De duivel weet dat mensen die het Woord van God aannemen, zullen geloven en behouden worden (Lukas 8:12). Omdat de duivel de macht en het effect van het Woord van God op de harten van mensen vreest, rukt hij voortdurend het Woord van God weg als het niet meteen ontvangen wordt!

De belangrijke les is om je in te spannen om het Woord van God niet alleen te horen, maar ook te begrijpen (Matteüs 13:23) en aan te nemen (Markus 4:16) zodra je het hoort, leest of bestudeert. Je moet meteen afrekenen met je houding van onverschilligheid, uitstel of vijandigheid!

(3) “Hij bij wie (het zaad) op de steenachtige grond gezaaid is” (vers 20).

Hij is de mens die in zijn reactie op het Woord van God lijkt op het effect van een stuk steenachtig grond op het zaad. Het zaad (de plant) kan geen diepe wortels schieten en wordt snel door de zon verschroeid en verdort.

Dit is het beeld van een impulsief en oppervlakkig hart waarin het Woord van God niet kan wortel schieten. Dit deel van de gelijkenis gaat over diepte en duurzaamheid. Deze mens reageert zonder na te denken over de consequenties en de kosten. Als hij het Woord van God hoort, is hij ontroerd of enthousiast. Omdat hij niet volhardt en het Woord van God onder alle (ook moeilijke) omstandigheden vasthoudt, raakt hij het weer kwijt. Deze mens heeft “geen wortel”, dat wil zeggen hij heeft geen doorzettingsvermogen. Hij is niet bereid om de moeilijkheden en vervolgingen die het Woord van God met zich meebrengen, te dragen. Hij heeft niet de liefde om voor Jezus Christus te lijden (1 Korintiërs 13:3). Hoewel hij aanvankelijk Jezus Christus uiterlijk volgt, is hij nooit een echte volgeling van Jezus Christus. Zijn belijdenis aangaande het christelijke geloof komt niet vanuit zijn innerlijke overtuiging. Hij overweegt niet de gevolgen van het aannemen van het Woord van God. Hij beseft niet dat “ware discipelschap”: zelfverloochening, opoffering, dienstbetoon en lijden impliceert. Als er verdrukking en vervolging komt, valt hij af. Het oorspronkelijke woord betekent: dat hij snel verstrikt raakt in of verleidt wordt door de zonde. Omdat hij aanstoot neemt (zich ergert) aan het Woord van God, valt hij erover en valt dan van het geloof af. Voorbeelden van dergelijke mensen zijn:

- de man die zonder de kosten te berekenen een discipel van Jezus wilde worden (Matteüs 8:19-20)
- de rijke jongeling die zijn rijkdom niet kon loslaten (Matteüs 19:16-22)
- Judas Iskariot die voor geld Jezus verraadde (Matteüs 26:14-16)
- Demas die de tegenwoordige wereld heeft liefgekreten (2 Timoteüs 4:10).

De belangrijke les is om het Woord van God vast te houden (Lukas 8:15) en het te geloven en te gehoorzamen onder alle (ook moeilijke) omstandigheden! Je moet meteen afrekenen met je neiging om alleen emotioneel geraakt te worden als je het Woord van God hoort!

(4) “Hij bij wie (het zaad) in de dorren gezaaid is” (vers 22).

Hij is de mens die in zijn reactie op het Woord van God lijkt op het effect van een stuk grond vol onkruid en dorren op het zaad. Het zaad (de plant) wordt verstikt en blijft vruchteloos.

Dit is het beeld van een verdeeld en in beslag genomen (onrein) hart dat tegen het Woord van God bevooroordeeld is. Dit deel van de gelijkenis gaat over voorbereiding en prioriteit. Deze mens is of onvoorbereid of heeft voor de verkeerde prioriteiten gekozen. Het gevolg is dat hij in zijn hart geen ruimte of tijd heeft om rustig en serieus na te denken over het Woord van God en de toepassing van het Woord van God. Hij heeft niet alleen zijn hart voor het Woord van God geopend, maar ook voor verkeerde dingen als de zorgen van deze wereld, de verleiding van de rijkdom en de genietingen van het leven (Lukas 8:14). De zorgen van deze wereld kunnen je lichamelijke gezondheid aantasten en je concentratie op God verhinderen (Matteüs 6:25-34). De verleidingen van de rijkdom kunnen een wortel van allerlei kwaad worden (1 Timoteüs 6:3-10), zoals de volgende voorbeelden aantonen: de rijke dwaas (Lukas 12:13-21); de man die met zijn rijkdom pronkte en de bedelaar Lazarus (Lukas 16:19-31), de rijke man en de bedelaar Lazarus (Lukas 16: 19-31), de rijke jongeling (Markus 10:17-23). De genietingen van het leven kunnen je leven verstrikken en vernielen: bijvoorbeeld, pleziertjes die verkeerd zijn als dronkenschap, drugverslaving, gokken, loterijen, kansspelen, seksuele immoraliteit, enz. Plezier wordt verkeerd wanneer een mens te veel toegeeft aan bijvoorbeeld eten, drinken, slapen, sporten, vermaak, boeken lezen, televisie, internet, en zelfs z'n werk of baan. Een mens die geheel in beslag genomen wordt door deze andere dingen, zodat hij geen ruimte of tijd meer over heeft voor het Woord van God, kan nooit tot geestelijke volwassenheid groeien en kan daarom nooit “vrucht voor het eeuwige leven” (Johannes 4:36) of “blijvende vrucht” (Johannes 15:16) dragen. De begeerten van het vlees, de begeerten van de ogen en de hoogmoed van het leven die pronkt met wat hij bezit en wat hij tot stand heeft gebracht in het leven komen niet van God, maar van de zondige wereld. En deze wereld gaat voorbij (1 Johannes 2:15-17)!

De belangrijke les is om het Woord van God in een schoon (rein), oprecht en goed hart te bewaren (Lukas 8:15). Je moet jezelf vrij houden van de zorgen van deze wereld, de verleidingen van de rijkdom (materialisme) en de genietingen (verkeerde plezier) van dit leven. Je moet meteen afrekenen met je zorgen, je neiging tot materialisme en secularisme en met het stellen van verkeerde prioriteiten.

(5) “Hij bij wie (het zaad) in de goede aarde gezaaid is” (vers 23).

Hij is de mens die in zijn reactie op het Woord van God lijkt op het effect van een stuk goede (schone en diepe) grond op het zaad. Het zaad (de plant) groeit en draagt veel vrucht.

Dit is het beeld van een goed voorbereid hart dat goed reageert op het Woord van God en vrucht draagt. Dit deel van de gelijkenis gaat over motivatie en kwaliteit. Het is het centrale punt of de belangrijke boodschap van de gelijkenis.

In tegenstelling tot het eerste hart,

- hoort deze mens
- het Woord van God (de Bijbel),
- begrijpt wat hij hoort (Matteüs 13:23) en
- accepteert het Woord (Markus 4:20). Hij doet dit zodat het Woord van God hem kan verlossen en veranderen (Lukas 8:12).

In tegenstelling tot het tweede hart, overweegt deze mens de kosten van geloven en gehoorzamen (discipelschap). Omdat hij besloten heeft te volharden in het geloof, zelfs als er grote moeilijkheden en vervolgingen zijn,

- houdt hij vast aan het Woord van God onder alle omstandigheden (Lukas 8:15).

In tegenstelling tot het derde hart,

- houdt deze mens zijn hart voorbereid en schoon van alles wat het Woord van God in zijn leven kan verstikken (Lukas 8:15). Bijvoorbeeld, hij houdt zich vrij van de zorgen van het leven, de verleidingen van de rijkdom en de zondige genietingen van het leven.

Het vierde hart vertegenwoordigt de mens die met een oprecht en goed hart reageert op het Woord van God: hij hoort het, begrijpt het, neemt het aan, houdt het vast en

- draagt met inspanning en volharding vrucht (Lukas 8:15)! De vrucht kan bekering en geestelijk groei zijn (Kolossenzen 1:6). De vrucht kan goede werken zijn (Lukas 3:8-14). De vrucht kan ook groei in geestelijk karakter zijn (Galaten 5:22-23). De vrucht kan ook een vruchtbare bediening (discipelen maken) in het leven van anderen zijn (Johannes 15:16). Het verschil tussen dertig-, zestig – en honderdvoudig (Matteüs 13:23; Markus 4:20) heeft te maken met het feit dat niet alle christenen hetzelfde berouw, geloofsvertrouwen, loyaliteit, moed, zachtmoedigheid of gehoorzaamheid hebben.

(6) De sleutel tot het begrijpen van alle gelijkenissen.

Markus 4:13 zegt, “Begrijpt u deze gelijkenis niet? En hoe zult u dan alle gelijkenissen verstaan?” Jezus leert dat de gelijkenis van de zaaier de sleutel tot het begrijpen van alle gelijkenissen van Jezus Christus en tevens van de hele Bijbel is! Waarom? Omdat “de toestand en houding van je hart bepaalt hoe je op het Woord van God reageert. En hoe je op het Woord van God reageert, bepaalt in welke mate je vrucht draagt in je leven”.

Daarom zegt Spreuken 4:23 ook, “Bescherm je hart boven alles wat te behoeden is, want daaruit zijn de uitingen van het leven.” Hoe kan een mens zijn hart beschermen? Spreuken 23:26 zegt, “Mijn zoon, geef mij je hart, en laten je ogen behagen scheppen in mijn wegen.” Alleen wanneer jij je hart en leven aan Jezus Christus gegeven hebt, zul je in staat zijn je hart te beschermen en de allerbeste reacties op het Woord van God te geven!

5	GEBED (8 minuten)	[REACTIES] GEBED IN ANTWOORD OP GODS WOORD
----------	--------------------------	---

Bid met elkaar als antwoord op wat God zegt. Laat iedereen in de kring om de beurt kort (in één of twee zinnen) bidden en naar God toe reageren op wat hij in deze bijeenkomst van Hem leerde.

6	VOORBEREIDING (2 minuten)	[OPDRACHTEN] VOOR DE VOLGENDE BIJENKOMST
----------	----------------------------------	---

Deel de voorbereiding voor de volgende keer uit op een strookje papier of laten de groepsleden het opschrijven.

1. Toewijding. Wijd je toe steeds discipelen te maken, de gemeente van Jezus Christus op te bouwen en het Koningschap van Jezus Christus te verkondigen.
2. Verkondig, onderricht of bestudeer “de gelijkenis van de zaaier” samen met een persoon of een kleine groep mensen.
3. Persoonlijke tijd met God. Heb stille tijd met God uit ongeveer een half hoofdstuk per keer uit **Exodus 18, 20, 32, 33**. Maak gebruik van het uitgekozen Bijbelvers of de favoriete waarheid methode en maak korte aantekeningen.
4. Memorisatie. **(4) Kijk niet om bij dienen in het Koninkrijk. Lukas 9:62.**
Repeteer elke dag de laatste vijf Bijbelverzen die je uit je hoofd geleerd hebt.
5. Bijbelstudie. Bereid de volgende Bijbelstudie thuis voor. **Romeinen 1:18-32.**
Maak gebruik van de vijf stappen methode en maak korte aantekeningen.
6. Gebed. Bid voor iemand of iets deze week en zie uit naar wat God doet (Psalm 5:4).
7. Houd je aantekeningen in je notitieboek goed bij. Doe dat ook voor je aantekeningen over stille tijd, memorisatie, deze gelijkenis en deze voorbereiding.